

3 Förberedande uppgifter

Innehåll

3 Förberedande uppgifter	11
3.1 Platsfördelningen mellan församlingarna i gemensamma kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet	11
3.2 Indelning av församlingen i röstningsområden	12
3.3 Beslut av valnämnden i beredningen av valet	12
3.4 Beslut om förhandsröstningsställen	13
3.5 Valkungörelser och meddelanden	14
3.6 Utbildning av valfunktionärer	15
3.7 Röstsedlar	15

3.1 Platsfördelningen mellan församlingarna i gemensamma kyrkofullmäktige i en kyrklig samfällighet

Gemensamma kyrkofullmäktige ska senast i juni 2018 fastställa platsfördelningen för medlemmarna av den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkofullmäktige på basis av antalet församlingar i samfälligheten samt folkmängden i församlingarna vid ingången av året. (KO 10:9)

Till gemensamma kyrkofullmäktige väljs medlemmar enligt folkmängden i församlingarna enligt följande (KO 10:9):

10 000 eller mindre	21
10 001–20 000	31
20 001–40 000	41
40 001–150 000	51
150 001–300 000	61
över 300 000	91

Gemensamma kyrkofullmäktige kan av särskilda orsaker för en valperiod åt gången besluta att antalet medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige är ett udda tal som är mindre än det föreskrivna, dock minst 11 medlemmar. (KL 11:7)

Av mandaten tilldelas varje församling först två mandat. Om emellertid antalet församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten är över tjugo, tilldelas varje församling först ett mandat. De övriga mandaten fördelas i förhållande till församlingarnas folkmängd. (KL 11:7)

Om det är fråga om en ny kyrklig samfällighet som grundas fr.o.m. 1.1.2019 och domkapitlet med stöd av KO 10:5 har beslutat att ett interimistiskt gemensamt kyrkofullmäktige bildas är det interimistiska kyrkofullmäktige som beslutar hur platserna i gemensamma kyrkofullmäktige fördelas. (KL 11:7 och KO 10:9)

3.2 Indelning av församlingen i röstningsområden

En indelning av församlingen i röstningsområden kan komma i fråga särskilt om församlingens område till följd av att församlingar har slagits samman är vidsträckt och när området består av flera centrum/tätorter som bildats på de tidigare kommunområdena och som alla har en egen kyrka. Ett annat alternativ är att se till att det finns flera förhandsröstningsställen inom församlingen. Om församlingen inte är indelad i röstningsområden kan det finnas endast ett röstningsställe på valdagen.

Om avsikten är att dela in församlingen i röstningsområden, ska följande beaktas:

- 1) det ska finnas så många medlemmar och ersättare i valnämnden att de olika sektioner som verkar samtidigt på olika platser är beslutföra (minst tre medlemmar närvarande)
- 2) förteckningarna över röstberättigade ska upprättas per område (enligt cirkulär 1/2018 ska de församlingar som indelas i röstningsområden underrätta Kyrkostyrelsen om saken före 30.4.2018)
- 3) ett meddelandekort med uppgifter om bland annat rösträtt och röstningsställe ska skickas till varje röstberättigad i församlingen senast fredag 19.10.2018. (VOK 2:11) Om församlingen använder den riksomfattande valbrevstjänst som koordineras av Kyrkans kommunikation skickas meddelandekortet ut av tryckeriet.
- 4) i budgeten ska ingå anslag för verkställandet av punkterna 2–3.
- 5) om det 1.1.2019 i stället för indragna församlingar grundas en ny eller om en församling ansluter sig till en annan, görs indelningen i röstningsområden automatiskt enligt de gällande församlingsgränserna. I ett sådant fall går det inte att tillämpa någon annan indelning i röstningsområden.

3.3 Beslut av valnämnden i beredningen av valet

Valnämnden ska senast vid sitt möte den 18.9.2018 (mötet kan hållas 17.9.2018 efter klockan 16):

- 1) bestämma röstningsställena och vallokalerna
- 2) utse en eller flera valförrättare för förhandsröstningen och besluta om andra ärenden som gäller förhandsröstningen samt göra upp en kungörelse om förhandsröstningen
- 3) utse valbiträden och besluta om övriga åtgärder i anslutning till valförberedelserna, om inte beslut om dem har fattats tidigare
- 4) vid behov utse tre eller flera rösträknare för att räkna förhandsrösterna på valdagen, om det uppskattas att fler än 50 förhandsröster kommer att ges och det finns grund för att anta att fler än 50 personer röstar på valdagen. (VOK 2:22 och VOK 2:47,2)

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare eller valbiträde. Med make eller maka avses äkta makar samt personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i registrerat partnerskap med kandidaten. (VOK 2:22,2)

Räkningen av förhandsrösterna utförs på den egentliga valdagen i en lokal som bestäms av valnämnden och som inte är röstningslokalen. För räkningen av röstsedlarna från förhandsröstningen kan man utöver valnämndens medlemmar med fördel utse ersättarna i valnämnden. Vid behov kan också namngivna församlingsanställda förordnas till tekniska biträden till hjälp för valnämndsmedlemmarna och ersättarna.

När förhandsrösterna räknas bör minst tre medlemmar eller ersättare i valnämnden vara närvarande hela tiden. (För räkningen av förhandsrösterna på valdagen redogörs i valanvisning 11.)

3.4 Beslut om förhandsröstningsställen

Förhandsröstningen infaller från tisdag till lördag 6–10.11.2018. Valnämnden bestämmer var man kan rösta och under vilka tider. Åtminstone ett förhandsröstningsställe ska vara öppet varje dag kl. 9–18. (VOK 2:24)

Det ska finnas tillräckligt med förhandsröstningsställen och de ska vara jämnt fördelade över församlingens område. Naturliga förhandsröstningsställen är platser där människor rör sig dagligen, t.ex. köpcentra, bibliotek och läroanstalter. Kom i god tid innan beslutet om förhandsröstningsställen fattas överens med fastighetens ägare eller innehavare om ordnande av förhandsröstningsställe.

Vid kommunalvalet våren 2017 gjorde riksdagens justitieombudsmans kansli oanmälda inspektioner vid en del röstningsställen. Efter inspektionen fäste justitieombudsmannen uppmärksamhet vid tillgänglighet, åtkomlighet och trygghet av valhemligheten. För väljare som använder rullstol fanns inte alltid ett tillgängligt röstningsbås och de var därför hänvisade till att avge sin röst på ett underlag som placerades i famnen. Ett sådant arrangemang tryggar enligt justitieombudsmannen inte valhemligheten, eftersom inte heller ett insynsskydd på underlaget garanterar att inte andra närvarande skulle kunna se vad som antecknas på röstsedeln.

Med anledning av justitieombudsmannens ställningstagande ska man vid församlingsvalets förhandsröstning och på själva valdagen fästa uppmärksamhet vid följande aspekter:

- för personer som använder rullstol, rollator eller andra hjälpmedel ska det finnas ett **tillgängligt röstningsbås**. Ett tillgängligt röstningsbås är brett, och bordsskivan och kandidatlistorna som fästs på väggarna är tillräckligt låga för en väljare som använder rullstol eller andra hjälpmedel. I det tillgängliga röstningsbåset ska det om möjligt finnas tillgång till förstoringsglas och extra belysning.
- röstningsstället och röstningslokalen ska vara fritt tillgängliga. När det gäller tillgängligheten kan man bland annat kontrollera om det är lätt att ta sig fram på ramper, hur höga trösklarna är, om dörrarna är lätta att öppna och om det finns invalidparkering. Röstningslokalerna får inte vara för små eller för trånga för personer som använder hjälpmedel för att ta sig fram.
- det ska om möjligt finnas stolar där man kan vila sig i närheten av röstningsstället och invalidtoalett i samma byggnad.
- **skyltningen** till röstningsstället ska placeras **väl synlig**.

Valnämnden i varje församling har ansvar för att ordna förhandsröstningsställen inom församlingens område. I vissa fall (t.ex. om det ligger ett stort köpcentrum i grannförsamlingen) kan det uppstå ett behov av att ordna ett förhandsröstningsställe också utanför den egna församlingens område. För det föreligger inga hinder, såvida församlingarna ingår en överenskommelse (valnämnderna i två församlingar kan t.ex. komma överens om att ordna förhandsröstning i ett stort köpcentrum som betjänar hela området och sköts turvis varannan dag).

Röstning på institutioner

Vi rekommenderar att valnämnden gör det möjligt att förhandsrösta också på så många institutioner som möjligt, inklusive hälsovårdsenheter som ger vård dygnet runt. Förhandsröstning kan ordnas t.ex. på sjukhus, hälsocentralernas bäddavdelningar, äldre- och serviceboenden. Vid förhandsröstning på olika institutioner tillämpas i regel samma förfarande som på de allmänna förhandsröstningsställena. (För förhandsröstning på institutioner redogörs i anvisning 7.)

3.5 Valkungörelser och meddelanden

Kungörelser och meddelanden om kungörelser i anslutning till församlingsvalet ska offentliggöras på församlingens språk, antingen på finska eller på svenska. I en tvåspråkig församling ska kungörelser och meddelanden om kungörelser offentliggöras på bägge språken. (KO 23:2)

Kungörelse: När en kungörelse enligt föreskrifterna ska publiceras i en tidning ska den tryckas i dess helhet. (KO 23:2)

Meddelande om kungörelse: När en kungörelse ska tillkännages i en tidning ska ämnesområdet och det huvudsakliga innehållet i kungörelsen nämnas i meddelandet. (KO 23:2)

Kungörelserna anslås på församlingens anslagstavla. Dessutom publiceras kungörelsen eller meddelandet om kungörelsen i tidningen. Kungörelsen eller meddelandet om kungörelsen ska publiceras i en på orten allmänt utbredd dags- eller lokaltidning eller i församlingens tidning. (KO 23:2)

Församlingens kyrkoråd beslutar i vilka tidningar man publicerar de kungörelser eller de meddelanden som ska offentliggöras. Om det i frågan tidigare har fattats ett beslut som fortfarande uppfyller villkoren i KO 23:2 är det inte nödvändigt att fatta ett nytt beslut i frågan. I en kyrklig samfällighet ser centralvalkommissionen vid behov till att kungörelser och meddelanden som gäller valet görs upp och tillkännages (VOK 2:4).

Vid församlingssammanslagningar bör man se till att kungörelser och meddelanden ges täckande inom hela den nya församlingens eller utvidgade församlingens område.

Följande kungörelser eller meddelanden om kungörelser är obligatoriska vid församlingsval.

Kungörelse om kandidatuppställningen ska anslås på församlingens anslagstavla och publiceras i en tidning. Se punkt 4 och 5 i tidtabellen.

Kungörelse om förteckningen över röstberättigade ska anslås på församlingens anslagstavla och publiceras i en tidning. Se punkt 6 och 7 i tidtabellen.

Kungörelse om tid och plats för förhandsröstningen ska anslås på församlingens anslagstavla. Meddelande om kungörelsen om förhandsröstningen ska dessutom publiceras i en tidning. Kungörelsen gäller både förhandsröstning som äger rum på förhandsröstningsställena och förhandsröstning hemma (hemmaröstning). Se punkt 18 och 19 i tidtabellen.

Meddelande om att sammanställningen av kandidatlistorna finns framlagd

Sammanställningen av kandidatlistorna ska anslås på församlingens anslagstavla. Meddelande om sammanställningen och om att den finns framlagd ska publiceras i en tidning. Se punkt 17 i tidtabellen.

Valkungörelse om tid och plats för röstningen på den egentliga valdagen ska anslås på församlingens anslagstavla och publiceras i en tidning. Se punkt 26 och 27 i tidtabellen.

Meddelande om att valprotokollet finns framlagt

Meddelande om att valprotokollet samt besväransvisning finns framlagda på pastorsexpeditionen eller församlingens kansli under dess öppettider ska anslås på församlingens anslagstavla. Meddelandet publiceras inte i en tidning utan sätts enbart upp på anslagstavlan. Se punkt 35 i tidtabellen.

3.6 Utbildning av valfunktionärer

Församlingen ska se till att valfunktionärerna (valförrättare, valbiträden och rösträknare) känner till sina uppgifter och sitt ansvar. Församlingen ska utbilda, instruera och handleda valfunktionärerna, så att de kan sköta uppgifterna. (För de praktiska arrangemangen vid förhandsröstning redogörs i valanvisning 7 och för valdagens del i valanvisning 10.)

Kyrkostyrelsen utarbetar anvisningar och annat utbildningsmaterial som läggs upp på webbplatsen info.forsamlingsvalet.fi. Kyrkans kommunikation ger ut ett tvåspråkigt elektroniskt nyhetsbrev för valet, som skickas bland annat till kyrkoherdarna och alla som vill beställa det.

3.7 Röstsedlar

Kyrkostyrelsen koordinerar tryckningen av alla dokument som behövs i församlingsvalet.

Kyrkostyrelsen har i cirkulär nr 1/2018 bett församlingarna att senast 28.2.2018 beställa de röstsedlar samt val- och ytterkuvert de behöver från Grano Oy:s webbhandel. De röstsedlar, kuvert och övriga valdokument församlingen beställt kommer att levereras till församlingen senast 30.4.

Vid val av medlemmar till kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkofullmäktige används vita röstsedlar och vid val av medlemmar till församlingsrådet orangefärgade röstsedlar (VOK 2:23,2). Det papper som används för sammanställningen av kandidatlistorna ska ha samma färg som motsvarande röstsedlar (VOK 2:20,3).

Orangefärgade röstsedlar ska också finnas tillgängliga i församlingar som inte hör till en kyrklig samfällighet. Orsaken är att en person som är medlem i en församling som hör till en kyrklig samfällighet kan komma att rösta vid förhandsröstningen. Då ska han eller hon ha möjlighet att rösta på den egna församlingens kandidater till både gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsrådet. Förhandsröstning ordnas i alla församlingar, även i de församlingar där det på grund av s.k. sänjval inte förrättas någon röstning på den egentliga valdagen.

Om det blivit val- eller ytterkuvert över vid förra valet kan de användas nu. Röstsedlarna och övriga valhandlingar förnyas däremot inför varje val.